Chìa Khóa
<blockquote>Kalama tri ân bạn Ho Thi Vui ghi chép.</blockquote>
[23/11/2021 - 05:40]
Hôm nay trên núi trời rất xấu nên tôi cũng có ý e ngại không biết đường truyền tốt không, hên xui.
Trước hôm qua, hôm kia, tôi thấy trời trên núi đẹp dưới núi thì mịt mù, mình trên núi độ cao 1200m mây dưới chân mình hết, giống như mình đang bay, trời nắng, đẹp lắm. Tôi đi bộ, trên đây mang tiếng xóm núi chứ vắng người lắm, đi một đoạn lên rừng quay về.
Các vị nghe tôi bắt đầu bài giảng bằng câu chuyện rất ruồi bu, nhưng nó lại là duyên khởi quan trọng. Sau một vòng, tôi đi xuyên qua phố núi, lên rừng một ít, quay trở về tà tà, nhìn nắng sáng, rất đẹp, đẹp lắm. Khi về đến am của mình, tôi mới thò tay trong túi lục kiếm chìa khóa, mình mặc 2 áo không biết để túi nào. Loay hoay, 4-5 cái túi mới tìm được chìa khóa, lúc tìm được chìa khóa tôi mới trải qua giây phút Nhật Bản gọi là Satori ='đại ngộ' tôi nhận ra một chuyện rất là thú vị là hơn 1 giờ qua tôi đi rất nhiều chỗ, xuyên qua xóm núi, lên rừng, trở về, xuyên qua mấy đường mòn. Tưởng sao, cuối cùng lại đi tìm cái chìa khóa.
Mình đi bao xa cuối cùng cũng trở về lục tìm miếng kim loại mỏng mỏng gọi là chìa khóa.
Lấy cái chìa đó, nó biết bao nhiêu lỗ mà phải chọt đúng lỗ khóa? Chìa đó mình thọc xuống đất cũng được, thiếu gì chỗ mà tại sao phải tìm đúng miếng kim loại gọi là chìa đó, trong một chùm biết bao nhiêu chìa, mà phải lấy đúng chìa đó, tra đúng chỗ đó, mở cánh cửa đi vào đúng căn nhà vô đúng cái phòng mình muốn.
Đó là quãng đường ngắn có 1 giờ đồng hồ thôi. Trên núi tôi hay đi bộ.
Tôi mới nghĩ một chuyện, những người đi nghìn dặm, từ Úc qua Mỹ về Việt Nam, hoặc từ Châu Âu qua Mỹ trở về Châu Âu, hoặc những người từ Việt Nam, qua Mỹ, về Việt Nam,… có đi đâu nghìn dặm, các vị nghĩ kỹ coi, từ sân bay về các vị cũng phải thò tay vô lấy chìa khóa, còn không bà con phải móc cái phone bấm bấm gọi người nhà mở cửa, thí dụ vậy "giờ má sắp về rồi nha". Mà tại sao trong thiên hạ bao nhiêu số mà mình gọi đúng số đó thôi, lúc bấy giờ số đó trở thành chìa khóa, mở cửa nhà, mặc dù nó là cái phone mà trong cái phone trăm số mình phải gọi đúng số nào đó mới có người mở cửa mình vào.
Ngay lúc đó tôi thấy chuyện tôi xúc động lắm, xúc động chỗ là: Thì ra chúng ta qua bao nhiêu sóng gió phong ba cũng mỗi người cũng phải có chốn về và chỉ về với chìa khóa của mình thôi.
Lúc đó tôi nhớ câu chuyện tôi kể 2000 lần trên internet. Đó là. Có cái ông đó đi nhậu, ảnh nhậu say xỉn với bạn bè, lúc bạn bè chia tay ảnh, thấy ảnh đứng ngoài cột đèn đường, tìm cái gì dưới đất, bạn đi rồi nó quay xe lại hỏi tìm gì. Nói tao tìm cái chìa khóa. Thì mấy thằng bạn hỏi nó rớt ở đâu? Ổng không có biết chìa khóa ổng nằm ở đâu, nhưng trước mắt, ổng nhậu xỉn rồi, ổng thấy đâu đèn sáng là ổng tới tìm chìa khóa của ổng ở đó thôi. Mình cũng vậy.
Mình cũng vậy. Mỹ có câu tôi nói nhiều lần

“Vấn đề lớn nhất của chúng ta là không biết vấn đề của mình nằm ở đâu”. Chính vì mình không biết vấn đề nằm ở đâu, cho nên mình mắc 2 sai lầm sau. Từ đó mình tiêu phí rất nhiều công sức, trí tuệ, tiền bạc, hi sinh vô vàn nhiều thứ lắm để chuộc cái ngu đó.
(1) Không biết vấn đề của mình cthực sự là gì, cho nên coi những cái không là vấn đề là vấn đề và những cái thực sự là vấn đề không là vấn đề để mà giải quyết. cái ngu thứ nhất là không biết vấn đề của mình nằm ở đâu cho nên có những cái nó không đáng là vấn đề thì mình nâng nó lên thành vấn đề, còn những cái đáng để giải quyết như là vấn đề thì mình bỏ nó qua một bên. Từ đó dẫn đến cái ngu 2.
(2) Mình mải mê đi tìm giải pháp cho những cái mình gọi là vấn đề, mà có nhiều khi chỉ vì đi tìm chìa khóa giải quyết cho cái vấn đề nếu vấn đề đó đáng để mình giải quyết thì mình mất 1 đời, 10 năm 20 năm … mình không tính, còn đàng này chính vì mình không biết vấn đề ở đâu, cho nên mình xem những cái không là vấn đề nâng nó lên là vấn đề rồi tìm cách bỏ ra cả một đời giải quyết nó. Khổ thay khi mình thấy không phải vấn đề là vấn đề, là vấn đề mà không phải là vấn đề thì thay vì tìm chìa khóa mình tìm cũng là sai bét. Thế là cả một đời, thay vì đi tìm chìa khóa thì mình tìm được cây đinh thôi, hoặc cọng kẽm mà không biết mở đâu.
Cho nên, nhớ câu này nữa: “Chìa khóa ổ nào cũng mở được là chìa khóa vạn năng. Ổ mà chìa nào mở cũng được thì nó không phải ổ khóa nữa, là ổ khóa hư.”
Đây cũng vậy. Có những vấn đề mình xem là vấn đề nhưng nó không phải là vấn đề, không phải là chuyện đáng cho mình quan tâm. Các vị hỏi tôi, nói lòng vòng vậy chứ vấn đề thực sự của chúng ta là gì?
Tùy căn cơ mỗi người, căn cơ nghĩa rộng = tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý. Tùy căn cơ mỗi người mà vấn đề mỗi người không giống nhau. Nhưng tựu chung lại chúng ta chỉ có về với Phật thôi. Phật dạy trong bao nhiêu năm hoằng đạo ta chỉ nói 2 chuyện thôi
1. Xác định mọi hiện hữu là khổ
2. Đưa ra con đường thoát khổ.
Đó chính là vấn đề lớn nhất của đạo Phật, vấn đề lớn nhất mà đức Phật ngài đặc biệt chú ý, vì tất cả vấn đề của chúng ta đều khởi đi từ chuyện chúng ta hiện hữu trong đời này thôi. Có một điều, như tôi vừa nói, tùy thuộc căn cơ mỗi người, tùy thuộc trình độ nhận thức của mình mà như tôi thường nói: Trình độ dẫn đến thái độ, dẫn đến hành động, nếp sống. Từ trình độ dẫn đến nhận thức.
Cho nên, có rất nhiều chuyện mà trong mắt người này là vấn đề nhưng trong mắt người kia không phải là vấn đề. Chính vì vậy đức Phật Ngài chốt lại vấn đề.
Ngài nói rằng: Vấn đề rốt ráo nhất, tất cả những người có trí đều xác nhận: (1) Mọi rắc rối trong đời đều đi ra từ hiện hữu. Như vậy chuyện đầu tiên, Hiện hữu là khổ, giải quyết cái hiện hữu đó. (2) Con đường đưa đến giải pháp giải quyết sự hiện hữu đó. thì chỉ có 2 vấn đề này mới là vấn đề lớn mà tất cả hiền trí ba đời mười phương đều coi trọng. Còn tất cả những cái còn lại, vì căn cơ mỗi người khác nhau cho nên, trong đầu mỗi người, cái gọi là vấn đề không giống nhau, mà thường khi, luôn khi, chúng ta tiêu pha hoang phí thời gian công sức cho những chuyện không đáng là vấn đề.
Có người do căn khí = căn cơ tập khí nhiều đời mà coi miếng ăn là tất cả, là vấn đề, nghèo quá mà, có người coi chuyện mặc đẹp là vấn đề, có người coi nhà cao cửa rộng/ tiếng tăm/ quyền lực/ tình cảm/ tri thức/ sự hưởng thụ đời sống là vấn đề. Các vị thấy dễ sợ chưa. Tùy vào căn cơ mỗi người. Một ít, rất ít những người họ giải quyết vấn đề từ cội nguồn căn để chính là làm theo lời Phật. Gom vấn đề lại. Khi mình gom lại mình có thời gian giải quyết nó.
Đơn giản đây không hẳn là dễ dàng. Nhưng khi mình gom lại đơn giản có thời gian để mình dốc sức toàn tâm giải quyết nó. Còn đằng này, do căn cơ khác nhau nên mỗi người xem nặng một số chuyện. Một số là tôi nói ít đó, chứ còn phàm phu người nào cũng có 1 núi vấn đề. Trong đó, thì cái núi đó gom lại theo đức Phật nói có 2 thôi (1) Mọi hiện hữu là khổ. Mình không biết sự thật này. Cho nên, mình cứ lặn hụp trong biển sanh tử. Từ biển sanh tử nảy ra một núi vấn đề toàn do mình nghĩ ra thôi.
Biết bao người theo tôi quan sát cũng có lòng cầu pháp giải thoát lắm, nhưng khi vào đặt chân làm tăng ni, cư sĩ, cái chuyện họ quan tâm nó không phải là giáo lý, là hành trì, không phải nội tâm, nó không phải là sự phát triển nội tại mà họ cứ loay hoay luẩn quẩn những vấn đề mà thực ra nó là

chuyện không đáng để quan tâm. Cho đến cuối đời khi mắt mờ tai điếc gối mỏi chân chùng, họ mới nhận ra, bao nhiêu năm trong cuộc đời, cái họ quan tâm là cái gì.
Bài giảng hôm nay tôi bắt đầu từ cái chuyện chìa khóa để tôi gợi ý các vị chuyện quan trọng: (1) Tùy thuộc căn cơ mỗi người mà chốn về chúng ta không giống nhau; (2) Vấn đề để giải quyết của chúng ta không giống nhau; (3) Mỗi người tự đi tìm chìa khóa để giải quyết những chuyện mà mình gọi là vấn đề đó.
Giờ khi mình biết Phật pháp rồi, chuyện đầu tiên mình phải xác định: Vấn đề lớn nhất cần giải quyết là cái gì. Cái gì không thực sự là vấn đề thì không cần bận tâm đi tìm chìa khóa cho nó chi cho mệt. Còn đàng này chúng ta tiêu pha một đời để đi tìm chìa khóa cho những cái mà thực sự bản thân nó không phải là ổ khóa. Đó mới là cái đáng quan tâm. Không gì đau cho bằng mất mấy chục năm đi mài một miếng kim loại gọi nó là chìa khóa đút vào chỗ mà nó không phải là ổ khóa, ổ khóa mình cần mở ở chỗ khác, không phải là cái này.
Những rối rắm gia đình, vấn đề của bản thân, phức loạn của nội tâm, nó cũng từ đó ra, ngay cả chứng bệnh tâm thần, mất ngủ cũng khởi đi từ chỗ, mình không biết vấn đề của mình nằm ở đâu.
Chú giải của samohavinodani / chú giải bộ vibhanga bộ A Tỳ Đàm thứ 2 trong bộ A Tỳ Đàm, Patisambhida có 7 chương, bộ này có 18 chương, trong đó có 1 chương nói về duyên khởi, xuất sắc lắm.
Tùy vào căn cơ chúng sanh, hễ làm phàm phu ai cũng có vô minh hết = Không biết (1) Mọi hiện hữu là khổ; (2) Thích cái gì cũng là thích trong khổ; (3) Muốn hết khổ đừng thích trong khổ nữa.
Cho nên nó mới dẫn đến chuyện làm thiện làm ác, vì không biết mọi thứ là khổ nên mới có nảy ra phân biệt vọng tưởng cái này ngọt cái kia đắng, vì chạy trốn cái đắng đi tìm cái ngọt người ta mới có làm ác, làm thiện. Đứa ngu thì làm bậy, đứa khôn khôn chút thì làm thiện. Đứa ngu thì luân hồi trong cõi đọa, đứa khôn chút thì nó luân hồi trong mấy nhân thiên. Còn nữa. Trong đám đọa nó lại nằm nhiều cơ tánh (khuynh hướng tâm lý) khác nhau: Đứa sân nhiều có những thích ghét rất đặc biệt, đứa tham nhiều cũng có những thích ghét đặc biệt, đứa si nhiều nó cũng có những món thích ghét rất đặc biệt. Đứa trí nhiều, niềm tin nhiều nó cũng có thích ghét đặc biệt.
Trong room thể nào cũng có người thắc mắc: Ủa, căn cơ mình khác nhau dẫn đến thích ghét khác nhau, thích ghét nó là gì? Nãy tôi mới nói, có người thích ăn, có người thích mặc, có người coi trọng nhà ở, có người coi trọng chiếc xe, có người coi trọng tiền bạc, quyền lực, tiếng tăm. Thì hễ mình thích cái gì đương nhiên mình có cái ghét ngược lại, tôi nói không biết bao nhiêu ngàn lần cái này. Khi mình thích cái gì thì mình ghét cái ngược lại, thí dụ mình thích ấm thì ghét lạnh, thích êm thì ghét gì không êm, thích mịn màng thì ghét cái gì thô ráp, đơn giản vậy thôi.
Chính vì vô minh nó thiên hình vạn trạng, mỗi đứa có kiểu vô minh khác nhau. Tại sao khác nhau? Do tiền nghiệp không giống nhau dẫn đến môi trường sống không giống nhau. Mà môi trường sống không giống nhau dẫn đến tư duy không giống nhau. Và mình với người khác khác nhau rồi, mình kiếp này với kiếp khác không giống nhau nữa. Bởi vì cái môi trường.
Phàm phu nghèo khổ xấu xí bệnh hoạn có kiểu vô minh khác. Phàm phu đẹp đẽ, giàu có, thông minh, sung sướng, nó có kiểu vô minh khác. Từ chỗ vô minh khác nhau nên chuyện làm thiện làm ác không giống nhau. 2 đứa cùng sát sanh, trộm cắp, ăn nhậu, quay phim chụp hình thấy giống nhưng quả cho khác, bởi vì nồng độ tham, sân, si, ở hai đứa khác nhau, nồng độ tà kiến ở mỗi đứa khác nhau. Đứa thì thường kiến, đứa đoạn kiến. Đứa đoạn kiến 3.7, đứa thì 7.3; nó khác nhau;
Chính vì nồng độ thiện pháp, ác pháp không giống nhau. Cho nên, trên nền tảng thiện của mình, mình có làm ác cái ác của mình không giống người ta. Mà trên cái nền tảng ác của mình mình có làm thiện cái thiện của mình không giống người ta. Rồi tới lúc trên nền tảng ác cái ác mình không giống người ta, trên nền tảng thiện cái thiện mình không giống người ta.
Có 4 trường hợp :(1) Trên nền tảng thiện, mình làm thiện không giống ai (2) Trên nền tảng thiện, cái vốn thiện của mình, mình có làm bậy cũng không giống ai. Cái ác cũng vậy. (3&4)Trên nền tảng phiền não mỗi người, chúng ta có làm thiện hay làm ác cũng không giống ai.
Từ chỗ nó không giống nhau cho nên nó dẫn đến cảnh giới tái sinh không giống nhau. Và kể cả trường hợp, có cùng cảnh giới tái sinh, nơi chốn, trụ xứ không giống nhau. Dù cùng trụ xứ thì thân phận, hoàn cảnh không giống nhau.

Cùng là con chó,c con heo, trong cùng chuồng, cùng gia đình, một con nó khôn, một con không có khôn; con được chủ thương, con được chủ đem đi nhậu. Có không? Tôi thấy hình như có.
Cũng là chó nhà giàu, có con chủ giữ lại nuôi, tiếp tục cho giàu; có con đẻ ra chủ nhìn hổng khoái, chủ đem đi cho người ta. Mà cho ai? Cho nhằm đứa nhà nghèo về ăn cơm nguội thấy bà nội, hai là chủ đem cho nhằm thứ bợm nhậu, thấy trên 5kg nó đem nó xử. Cũng chó nhà giàu, một cha một mẹ, con chó đó.
Con người, các vị hiểu mà, một cha một mẹ. Tôi có biết những gia đình giàu sang, cả nhà tốt nghiệp đại học hết, mà tự nhiên lọt 1 đứa nghiện ngập hoặc lọt đứa nó bị chứng lụy tình. Cả gia đình ai cũng sung sướng, mình nó à. Tình yêu đầu đời bị lừa dối, tình yêu thứ 2 đối phương chết sớm, tình yêu thứ 3 héo úa tàn phai, tim nó thương tật, say khướt, còn gì nữa mà yêu. Rốt cuộc cả đời khổ vì chữ tình. Cũng được ăn học mà chỉ vì chữ tình cuộc đời tan nát. Còn có người sinh ra trong môi trường ngon lành, cái gì cũng như anh em, có cái tội thôi, nhỏ xíu có 18 tuổi đi bệnh viện mổ 8 lần tim thông. Thấy chưa? Một gốc ra đó.
Do vô minh khác nhau, khuynh hướng tâm lý khác nhau cho nên hạnh nghiệp khác nhau. Và từ đó mỗi người có một núi vấn đề khác nhau. Và, do không hiểu Phật pháp cho nên chúng ta mới đặt để cái này là vấn đề, cái này là vấn đề rồi từ đó mới đi tìm chìa khóa để giải quyết vấn đề đó.
Chính vì nhận thức sai lầm trong chuyện: Cái này là vấn đề hay không phải là vấn đề, nó dẫn tới chuyện thứ hai là đi tìm chìa khóa lộn. Cái ổ này đi tìm chìa kia cả đời mở không ra. Mà đâu phải mở không ra rồi tỉnh. Không, tiếp tục mài, giũa, tìm
Hôm nay mỗi ngày tiếp tục cày như con trâu là chi, để mài chìa khóa. Trước đây trong một thời giảng, tôi kể các vị nghe chuyện hai con một hột, sáng bà con hỏi đi đâu "đang đi khiêng gạo, 2 con một hột". Bây giờ, nó lại có chuyện khác, mỗi lần, sáng sớm bạn bè gọi hỏi đi đâu, nói đi mài chìa khóa.
Bác sỹ đi phòng mạch, dược sỹ đi ra pharmacy, tiểu thương thì ra tiệm quán buôn bán, đứa bán vé số cầm cọc đi bán vé số, đứa ăn mày thì cầm cái thau đi ra ngoài chỗ đông người ăn mày, bác sỹ thì vô bệnh viện, phòng mạch. Tưởng sao, tất cả giống nhau một điểm là: Đi mài chìa khóa để giải quyết cái ổ nào đó, để mở ổ nào đó. Mà nãy tôi nói, có nhiều cái nó không đáng để gọi nó là ổ khóa, cho nên mình cũng không nhất thiết tiêu pha thời gian, hoang phí để mà đi tìm cái chìa chọt vô đó làm cái gì. Nhưng vấn đề, mình không biết.
Cho nên, đức Phật xác định, trong vô vàn rối rắm của thế gian, như kinh Đại Bát Niết Bàn, Trường Bộ, đức Phật Ngài dạy : Do không hiểu Bốn Đế mà ta và các ngươi đã vô số kiếp lăn trôi luân hồi. Do vô minh & tham ái chi phối nên chúng sanh rối rắm như canh hẹ.
canh hẹ là ngôn ngữ của mình, trong đó nói "như bụi cỏ dại". Nó rối như bụi có dại, đủ thứ vấn đề trong đó, thiện ác buồn vui, thiện ác buồn vui. Lăn lóc trong đó để giải quyết cái khổ này, đi tìm cái vui kia, chuyện gì cũng làm, và từ đó, vấn đề nảy ra vấn đề, rối rắm đẻ ra rối rắm.
Các vị biết tháo chỉ, tháo kẽm, mà. Không biết đường tháo đúng, càng tháo càng rối, càng gỡ càng rối. Mình cũng vậy. càng gỡ càng rối.
Nghèo không biết an phận, đi vay nóng của đám xã hội đen, bị tụi nó tới xiết nợ, một nhảy lầu chết, không có lầu để nhảy thì dây vô đám tội phạm, để kiếm tiền theo con đường nhanh nhất. Hồi đầu số tiền nó nhỏ lắm, do mình ngu từ buổi đầu hết chỗ mượn đi tìm xã hội đen. Rồi từ chỗ tụi cho vay nặng lãi đòi gắt quá nó mới lại đi giải quyết bằng ba đám xã hội đen. Nhảy vô làm tội phạm, nhảy vô buôn lậu, ma túy. Vô đó sống chui sống nhủi. Người ta bắt được cũng phiền, không bắt được cũng khổ. Sống chui sống nhủi sống trong sợ hãi như vậy. Có nghĩa là Giải quyết rắc rối này đi tìm đến rắc rối khác là chỗ đó đó. Đa phần chúng ta như vậy không.
Có nhiều người vì sở thích quái đản nào đó mà bán rẻ bản thân. Chỉ vì một thỏi son, một lọ nước hoa mà đem cả thân phận hồng nhan của mình trao gửi cho thằng không ra gì chỉ vì nó có tiền thôi. Đó là giải quyết vấn đề bằng cách đẻ ra vấn đề. Nhiều lắm quý vị. Nhiều lắm.
Tôi nghĩ, tu là tu tâm không phải tu tướng, tại sao chúng ta cần thiền viện? Vì đó là chỗ mọi người tạm thời để hết vấn đề của mình ngoài cổng để vào trong đó quên. Chứ còn bây giờ, chưa có điều kiện xuất gia mà cứ sống trong điều kiện rối rắm đó, hi vọng giải quyết đám rồi rắm đó, rất là khó. Khó lắm.

Cho nên, tạm thời chưa xuất gia được thì lâu lâu tìm chốn nào đó gởi mình ít lâu. Cho nên, tôi vẫn thường nói, với điều thiện chưa biết kết hôn thì biết đính hôn. Tức là chưa xuất gia được thì biết thỉnh thoảng biết đi thiền viện, biết nuôi chí tu hành, biết nuôi chí ly dục, thì đó gọi là chưa biết kết hôn thì biết đính hôn.
Với điều ác thì chưa ly dị được thì phải biết ly thân. Chưa xé hôn thú thì ít ra biết ngủ riêng đứa phòng cho đỡ rối. Chớ mình đừng nói "chờ con lớn thì ly dị" mà tiếp tụcngủ chung giường nó khó lắm, phiền lắm. Tôi chưa có gia đình, mà tôi hình dung ngủ với người ngáy là tôi thấy ghét rồi, ngủ với người có mùi, ngủ với người gàu không, sáng ngủ dậy thấy một gối trắng xóa như tuyết rơi trên đỉnh Tuyết Sơn; gàu, người có mùi hôi, mồ hôi giấm, mồ hôi dầu, mồ hôi muối, ngủ người hay ngáy, người nghiến răng, người chảy nước miếng,… nội chừng đó là vấn đề sinh học mà mình thấy ngủ chung không được, nói chi là những người mình đang lấn cấn, lợn cợn vấn đề tình cảm, tâm lý làm sao ở gần. Cho nên trong thời gian chờ tòa xử ly dị hẳn hai đứa hai phương thì mỗi đứa phòng hoặc khá nữa thì mỗi đứa một nhà cũng được.
Đối với điều bất thiện, trước khi ly dị phải biết ly thân. Đối với điều thiện trước khi kết hôn phải biết đính hôn là chỗ đó. Bởi vì, chúng ta chỉ có thể giải quyết vấn đề ngay từ nền tảng tránh xa vấn đề. Người ta nói có nhiều cách giải quyết vấn đề lắm: (1) Trực diện giải quyết (2) Thay đổi tình hình (3) Lẩn tránh nó. Nó có nhiều cách giải quyết vấn đề. Không phải lúc nào cũng phải đem chuyện đối đầu, lảng tránh ra, mà nó có 3 giải pháp để giải quyết một vấn đề: (1) Trực diện, ngó thẳng nó để giải quyết; (2) Hoán chuyển tình thế, thay đổi tình hình, thay đổi cục diện (3) Tránh mặt luôn.
Nó có nhiều cách giải quyết vấn đề.
Như tôi nói nãy giờ, tùy căn cơ mỗi người, mà vấn đề mỗi cá nhân không giống nhau => vì căn cơ không giống nhau, cách tìm giải pháp không giống nhau => tiếp tục đẻ ra những vấn đề khác. Khi đã sai, từ cái sai này dắt cái sai khác. Giống chữa bệnh, uống sai, lộn thuốc nó ra vấn đề khác. Mình chữa bệnh a mà uống lộn thuốc nó nảy ra bệnh c, f, n, bệnh vô tận. Coi chừng, giải quyết vấn đề không khéo là nảy sinh vấn đề.
Tui quay lại vấn đề hồi nãy. Tùy căn cơ mỗi người, chúng ta có 4 cách giải quyết vấn đề:
1/ Có những chúng sanh trong đời này vì trốn khổ tìm vui, vì tham sống sợ chết mà chuyện bậy nào cũng làm hết. Trốn khổ tìm vui, tham sống sợ chết, chuyện gì cũng làm, bậy bạ không quan tâm.
2/ Tập trung điều thiện, nói thẳng tên luôn, là thập thiện (biết bố thí, biết nghe pháp, phục vụ, phụng sự chúng sinh, biết làm từ thiện xã hội, cả ngày biết kinh kệ, chuông mõ, lần chuỗi, áo lam, pháp danh, giới điệp tùm lum hết, đại khái có vẻ ngoài tu hành ghê gớm nhưng chưa ly dục, chưa thấy đời sống còn thích ghét là còn khổ. Chưa thấy sợ cái thích và ghét là chưa được. Phải biết sợ cái thích cái ghét. Họ khá hơn loại 1 là cắm đầu trong cái ác, loại 2 là Lánh ác hành thiện nhưng chưa biết sợ trong đời sống vật dục.
3/ Ly dục tu tập thiền định. Hạng này hiếm. Càng lên cao càng hiếm dần. Tìm vui và tìm quên trong đời sống thiền định. Chết rồi không về các cõi nhân thiên dục giới nữa mà về các cõi Phạm thiên sắc & vô sắc.
4/ Thấy rằng: Làm ác bị đọa là đã đành, làm thiện quẩn quanh cõi nhân thiên cũng không khá gì, đi về cõi Phạm thiên được bao lâu cũng rớt trở về đơn vị gốc nên nghe lời Phật dạy, tu tập Niệm xứ, cầu giải thoát.
Tổng cộng 4 hạng. 4 hạng có 4 cách giải quyết vấn đề khác nhau. Cái gọi là vấn đề trong đầu của 4 hạng này không giống nhau.
Do nhận thức vấn đề không giống nhau, dẫn đến nhận thức giải pháp không giống nhau. Từ đó dẫn đến chung cục không giống nhau.
Đừng trách tại sao tui khổ hoài, tại sao tui không được như người ta vì ngay trong nhận thức căn bổn, căn bản của mình, mình đã sai.
Trong Pháp cú có câu quan trọng, phẩm đầu tiên. "
"Cái đáng gọi là vấn đề lại thấy không là vấn đề, cái không phải là vấn đề lại thấy nó là vấn đề. Cứ quẩn quanh trong 2 cái đó thì muôn đời không tìm ra được giải pháp cho vấn đề".

Đó là bản dịch của tôi. Còn bản gốc trong Pali chữ "sara" = cốt lõi, nghĩa bóng là quan trọng. Coi chuyện không quan trọng là quan trọng, chuyện quan trọng là không quan trọng thế là cái cần giải quyết thì không giải quyết, cái không cần giải quyết thì cắm đầu gục mặt tìm phương hướng giải pháp để giải quyết, hỏi Cuộc đời sao khá nổi.

Tôi nhớ hoài chuyện anh đó. Ảnh bị hội chứng tâm lý rất lạ. Chuyện này tôi kể nhiều lần lắm. Bình thấy đi ngang cái giường ảnh không có gì hết, mà cứ lên giường là có cảm giác có người thò tay nắm chân ảnh, ảnh sợ lắm, sắp lên giường ngủ cũng ngại mà trên giường thò chân xuống đi cũng ngại. Ảnh khổ lắm. Sắp lên giường, lòng phập phồng thấp thỏm, lên giường rồi muốn đi toa let cũng phập phồng, thấp thỏm, không yên, nằm nghĩ lúc rời giường lo lắm. Cuối cùng ảnh đi bác sỹ, bác sỹ gia đình ngán qua đẩy qua bác sỹ tâm lý, đẩy qua bác sỹ thần kinh,… toàn dân expert, ông này ông kia tìm giải pháp, liệu pháp tâm lý y học tùm lum hết, thuốc men tùm lum hết, cuối cùng ảnh khổ tâm quá, gặp bạn đạp xích lô, bạn hỏi sao lúc này sao mặt xanh lè. Ảnh nói hông ngủ được. Ảnh mới kể bạn nghe. Bạn cười khì khì, tao học lớp 3 không phải bác sỹ, tao thấy chuyện mày đơn giản lắm mày về cưa chân giường là không có thằng nào trốn dưới nữa, chuột gián chun không lọt ma nào chun. Ảnh thấy có lý. Ảnh về cưa phăng 4 chân giường từ đó ảnh ngủ như heo, ngáy như bò, mập như như con gấu. Đơn giản giải quyết đúng vấn đề là nó ra thôi. Tôi khoái câu chuyện đó lắm.

Chúng ta cũng vậy. Có nhiều chuyện không đáng mà nâng nó lên thành vấn đề. Chỉ vì vết nám trên mặt thôi, ưu tư lo lắng đủ điều,mà trong khi có biết bao nhiêu chuyện, má ba già yếu không ai lo, anh em dòng họ, bạn bè, láng giềng, đồng nghiệp nhiều người cần lo mà mình không lo, mình chỉ lo vết nám trên mặt thôi. Có. Trường hợp đó tui biết có. Chỉ vì cái túi đồ hiệu thích quá cứ căn nó giảm phần trăm là đi mua. Ăn rồi nhớ nhiêu đó. Sáng chiều lái xe qua coi nó có giảm nữa không, canh Black Friday mua cái này cái kia. Nghèo mà. Cuối thu chờ nó giảm đồ thời trang mùa thu, cuối hè chờ giảm giá đồ mùa hè, cuối đông chờ giảm giá đồ mùa đông. Tưởng sao, mua xong thấy nó demode là không biết cái đống này giải quyết sao. Mà cả đời cứ xoay quanh xoay quanh mấy cái khổ đó. Thật sự nó không là vấn đề, mà khi mình nâng nó là tự mình gánh một gánh nặng ảo giác, và đi tìm chìa khóa để giải quyết vấn đề đó lại là chìa khóa ảo giác nữa. Ghê như vậy đó.

Tôi quay lại bài giảng của tôi.

Tùy căn cơ của mình mà mình coi cái gì là vấn đề & đi tìm giải pháp cho vấn đề đó.

Phàm nhân khác thánh nhân chỗ nào? Khác nhiều lắm.

Phàm nhân không tin lắm điều mình hiểu vì không hiểu lắm điều mình tin. Vì không hiểu lắm điều mình tin nên không tin lắm điều mình hiểu cứ vòng vòng vậy đó.

Thánh nhân hiểu rõ điều mình tin nên tin chết bỏ điều mình hiểu. Còn nữa. Đặc điểm của thánh nhân là gì. Có 4 tầng he: Sơ, Nhị, Tam, Tứ Quả. Trong Pali xài chữ rất hay "bhāvanā" = nâng cấp, Việt Nam nhiều người dịch lắm, tu tiến,.. tùm lum. Dẹp dẹp. Tui xài chữ trong nước, nâng cấp.

Thánh nhân = nâng cấp;

Phàm phu = nâng cấp & chỉnh sửa. Có khi còn đập hết xây lại nữa. Chỉnh sửa là còn đỡ. Việt Nam mình phàm phu có chiêu đập hết xây lại.

Trong room thế nào cũng có người hỏi thôi chữ nâng cấp là bhāvanā chữ Chỉnh sửa là gì? Có. Tại vì dốt quá không biết. Ujukāta = chỉnh sửa = sửa cho nó ngay. Nó lệch qua bên này lệch qua bên kia nó lệch nó chênh, sửa cho ngay. Uju = straight, ngay; kata từ động từ karoti là làm cho nó ngay làm cho nó thẳng.

Có những chữ tôi rất thích, muốn cố ý dùng mà sợ chúng chửi.

Savaka trong kinh dịch Thinh văn, mà tôi muốn dịch thính giả, vì chữ savaka = người nghe.

Ujukāta = chỉnh sửa, thật ra nó có chữ rất là hay, mà giờ tôi dịch từ đó là người ta chửi không còn nước non nào đó là chính trị; chính là thẳng, trị là sửa. giống như Trị quốc, trị an, trị thủy.

Trị thủy = nước chảy tùm lum giờ mình đắp đê, be bờ, đào sâu cho dòng đi sâu theo ý mình muốn.

Xui cái là chữ đó đã bị Tây gọi là Politic, thằng Nhật, thằng Tàu đã dịch nó là chính trị, giờ mình ujukata = chính trị thì kỳ quá.

Các vị hỏi tui: Tu hành quan tâm chính trị hay không ? – Có. Mà tôi hiểu theo ý tôi,hiểu theo nghĩa tiếng Phạn. Ujukata = chỉnh cho nó ngay. Chỉnh cho nó ngay theo đường chánh đạo. Chánh đạo là

đi cho đúng chân lý. Chân lý là chỉ có 1 thôi. Còn cái giống chân lý nó tới 1 tỷ lận. Chính trị = chỉnh cho nó ngay bóc con đường đó. Chính trị mà hiểu theo nghĩa đen trong đạo Phật hay lắm.
Cho nên, mỗi người tùy căn cơ của mình có vấn đề khác nhau.
Như tôi nói, Thánh nhân bậc thấp, quãng đường còn lại để tiến đến quả vị La Hán là nâng cấp. Nâng cấp cái gì ? Nâng cấp cái nhìn, trí tuệ, thiền định của mình, nâng cấp giới hạnh của mình rốt ráo hơn.
Các vị thắc mắc nâng cấp giới hạnh là sao ?
Giới hạnh bậc thấp là trang nghiêm thân khẩu thôi. Giới bậc cao là trang nghiêm cả ý nghiệp nữa.
Trang nghiêm thân khẩu là không nói, làm gì phạm giới. Giới bậc thấp là không làm gì luật kêu tránh.
Giới bậc trung là tránh làm, nói những việc mà dầu luật không kể tên để cấm vẫn tránh luôn, thí dụ như : ăn rồi cứ alo người này, alo người kia, email, messenger, zalo, viber, … cái đó luật không cấm nhưng theo giới luật bậc trung là tránh luôn. Tránh những cái giới luật không cấm nhưng là thân nghiệp khẩu nghiệp khổ mình khổ người hại mình hại người là tránh.
Giới bậc thượng = tránh trong ý nghiệp. Tham sân si tránh đã đành mà lìa tâm dục giới, lìa tâm sắc giới, lìa tâm vô sắc, lìa = chán. Chán dục, chán sắc, chán vô sắc, chán mọi hiện hữu, chán mọi hình thức hiện hữu của danh sắc, cái đó là bậc thượng đó.
Các vị hỏi tôi kinh nào ? Dạ, Patisambhida, chương giảng về giới, Sīlamayañāṇa /pañña, tức là trí có từ giới. Giới định nghĩa vậy mới gớm.
Giới định nghĩa 3 cách đó mới kết nối được với trí. Còn giới mình nghĩ theo cách của mình là giới bậc hạ không à, giới trang nghiêm thân nghiệp, khẩu nghiệp theo những gì giới luật quy định cụ thể, thí dụ, không được sát sanh, không được thưởng thức ca vũ nhạc kịch, không được phấn son, hương liệu nữ trang,… là những cái giới luật quy định cụ thể, mới bậc hạ thôi.
Bậc trung là tránh những cái luật không cấm nhưng mình biết không có lợi cho mình cho người, cho đời sống nội tâm tâm linh.
Chẳng những thân nghiệp khẩu nghiệp mà cả ý nghiệp thì gọi là giới bậc thượng.
Nãy giờ nếu các vị tinh ý tôi đã mở ra bức tranh toàn cảnh, ý thức về vấn đề, và con đường giải pháp để giải quyết vấn đề ở mỗi chúng sinh khác nhau. Hồi nãy tôi nói có 4 đó. Giờ mình thấy.
Khi căn cơ mình thấp quá thì mình coi nhu cầu vật chất là vấn đề. Có người coi chuyện tình cảm gia đình, tình cảm nam nữ là vấn đề, có người coi chuyện giàu nghèo là vấn đề, có người coi chuyện xã hội khen chê, khinh trọng là vấn đề.
Nhưng ở trình độ cao hơn, người ta thấy rằng, còn quẩn quanh trong thế giới vật chất, còn thích sướng sợ khổ, thích đẹp ghét xấu, thích ấm êm sợ đói lạnh là chưa khá. Phải đến cảnh giới thứ là đời sống nội tâm. Tâm định thì ly dục. Chỉ nhớ nhiêu đó. Hễ ly dục thì trước mắt lìa khổ, nhưng mà nên nhớ, ly dục là lìa khổ nhưng chỉ lìa được một ít khổ và lìa được một cách tương đối thôi.
Mình tu giới là lìa được ít khổ thôi, tu giới là mình chỉ tránh được một số ác, thiện, một ít khổ thôi. Trong tinh thần giới học mình chỉ tránh được một số ác nên mình tránh được một ít khổ.
Tu định, lìa hẳn lòng đam mê trong vật chất thì tất cả khổ trong vật chất không còn nữa. Đó là lý do vì sao tầng tứ thiền, tầng tam thiền không còn hỷ ưu mà tầng tứ thiền không có khổ lạc là chỗ đó.
Chỉ có tu tuệ. Tu tuệ là giải quyết toàn triệt tất cả cái ác. Cho nên mới giải quyết tất cả cái khổ.
Cái ác tránh được bao nhiêu thì cái khổ trừ được bấy nhiêu. Tùy cấp độ tu học, mà chúng ta cứ nâng cấp cái thiện thì cái ác bị rơi. Như hồi nãy tôi vừa nói, chỉ có bậc thánh hữu học từ Sơ nhị tam quả sthì công phu chỉ còn 1 chữ là bhāvanā = nâng cấp. Còn phàm phu có cái nâng cấp có cái chỉnh sửa. Đau đớn thay là cái chỉnh sửa thì quá nhiều mà cái nâng cấp thì không có bao nhiêu. Phải có mới nâng, không có lấy gì nâng. Thí dụ, lỗ mũi thấp thấp mới nâng, cái dòng để ra không có cái sống lấy gì nâng. Nó đút nguyên miếng cao su vô đó nó nâng. Các vị có thấy Hàn Mặc Tử không? Mấy người bệnh cùi đó, cái sống mũi không có, lấy gì mà nâng. Nhớ cái đó. Phải có mới nâng.
Giờ mình quay lại, trong bộ vibhaṇga. Tôi thiết tha bộ đó lắm, kinh điển thì bộ nào cũng thiết tha, nhưng đặc biệt trong mấy lớp intensive thì tôi muốn giảng 3 bộ. Tôi đang giảng bộ patisambhida magga, sau 7 chương bộ này, tôi muốn giảng qua 18 chương bộ Samohavinodani, và sau đó tôi tiếp

tục giảng 500 vấn đề giáo lý về dị kiến của bộ kathavatthu, bộ luận điểm của A Tỳ Đàm. Tôi thiết tha. Thì làm sao làm đến năm 55 tuổi là kim bồn tẩy thủ, rửa tay không dạy nữa.
Tôi quay lại, trong 18 chương bộ Samohavinodani nói nhiều về nhiều vấn đề. Hồi nãy tôi nhắc chương về Duyên khởi. Trong đó cho biết: Tùy căn cơ chúng sinh mà vô minh khác nhau, cái hành khác nhau, ái khác nhau, dẫn đến Nghiệp hữu khác nhau dẫn đến tái sinh khác nhau, cho nên vô minh khác nhau, giờ cứ vòng vòng vòng vòng không biết điểm bắt đầu nó ở đâu.
Khi nào mình gặ Phật pháp ra đời thì mình chỉnh vô minh của mình chút. Khi nào chứng thánh thì khỏi nói, hễ còn phàm mình biết Phật pháp mình chỉnh được vô minh của mình khá hơn mấy đứa kia chút thôi. Trong đó có 1 chương giảng về Sammapadhana = Tứ chánh cần hay lắm, giờ tôi đang nói chỉnh sửa và nâng cấp nên tôi buộc quẹo qua. Chương đó Sammapadhana là Chánh cần/ Chánh tinh tấn.
Chương đó nói 2 chuyện. Tức là tất cả công phu tu hành của chúng ta chỉ gói gọn trong 2 chuyện "nâng cấp (bhāvanā) & chỉnh sửa (ujukāta)". Tại sao tôi gom gọn tứ chánh cần còn 2 chữ?
Tất cả pháp môn gom lại còn Tứ chánh cần, mà Tứ chánh cần gom gọn = Nâng cấp & chỉnh sửa. Trước hết là chỉnh sửa trước.
Tứ chánh cần = Thận, trừ, tu, bảo.
Thận = Ngăn chặn ác pháp chưa có đừng để xuất hiện. Ngăn cái chưa đến.
Trừ = Ác pháp đang có mặt giải quyết để nó đừng tái hiện. Diệt cái đang có.
Tu = Nỗ lực làm cho xuất hiện những thiện pháp chưa có. Phát triển cái chưa có.
Bảo = Duy trì những thiện pháp đã có đừng để nó mất. Giữ lại cái đã có.
Bốn cái đó cộng lại chỉ có 2 cái: Chỉnh sửa & nâng cấp.
Đối với bất thiện là phải tu sửa, không để tiếp tục đi trên con đường tà đạo, ác đạo là chỉnh sửa.
Hồi nãy tôi nói, Chân lý có một đường thôi, đi theo lời Phật, Chánh pháp chỉ có 1, nhưng con đường tương tợ chân lý nhiều lắm. Thí dụ hỏi, Mục đích tu hành là để an lạc. đúng không?
Bước ra đời, bao nhiêu người thiên hạ, dầu Phật tử hay không Phật tử, dầu đạo Chúa hay đạo Phật, đạo Hồi, đạo Do Thái,… Hỏi họ đi: Mục đích đời sống là gì ? An lạc. Khổ thay mỗi người có tiêu chí, tiêu chuẩn an lạc không giống nhau.
Có người đẹp là hạnh phúc. Có người ăn sung mặc sướng là hạnh phúc. Có người nhà cao cửa rộng là hạnh phúc; Có người nổi tiếng là hạnh phúc; Có người tình cảm viên mãn, vuông tròn như ý là hạnhp phúc rồi, có người cơ bắp khỏe mạnh trùng trục hùng hục là hạnh phúc rồi. Có hết. Mỗi người có niềm đam mê, họ cho có cái mình thích là an lạc đúng không? nếu nói có cái mình thích là an lạc thì trên đời có biết bao nhiêu cái an lạc?
Trong khi đạo Phật nói không. Theo tinh thần đạo Phật là chỉ có 3 thứ an lạc, cái an lạc cuộc đời nói chỉ lọt vào 1 cái thôi.
(1) Quả lành = hễ tâm thiện có mặt sẽ để lại quả lành cho thân tâm được sung sướng, 6 căn biết 6 trần như ý. Mắt thấy cái mình thích, mũi ngửi cái mình thích, lưỡi nếm cái mình thích,… thí dụ như vậy. Đời chỉ biết có cái đầu tiên. Bác sỹ, tiến sỹ cái khỉ mốc gì ngoài đời chỉ biết cái đầu tiên là hạnh phúc từ quả lành = cái mình muốn thôi.
(2) Hạnh phúc thứ hai ngoài đời khôg biết là Hạnh phúc của nhân lành, phải trình độ nào mới thấy niềm vui trong nhân lành. Đa phần thấy sung sướng khi hưởng quả lành bố thí, mà hiếm người thấy hạnh phúc trong nhân lành của bố thí. Hạnh phúc trong lúc cho ra sướng lắm, trình độ rất người mới nhận ra hạnh phúc của bố thí. Đa phần, họ chỉ vui khi họ nhận quả bố thí thôi: Họ giàu, họ được ăn ngon, mặc đẹp, xe cộ, nhà cửa,… Đâ phần, tuyệt đại đa số đều hạnh phúc hiểu theo nghĩa quả lành. Số người trình độ rất người, đừng ép tôi nói chữ nặng mới biết niềm vui thứ 2. Nó vui vì nó đang sống trong nhân lành, đang sống trong trí tuệ, chánh niệm, từ tâm, vô tham, ly dục, bi mẫn. Trình độ như thế nào đó mới vui được với nhân lành. Tô biết có người coi nhẹ quả lành nhưng nặng nhân lành. Họ vui vì họ đang làm thiện, tu thiền, có giới, có văn, lắng nghe giáo pháp, đang trí tuệ chánh niệm, chứ nhà cao cửa rộng họ ê chề lắm rồi. hạng này khó à. Đa phần vui vì quả lành chứ hiếm có người nào biết vui vì nhân lành lắm.

(3) Hiếm dữ dội. Chán thấy nhân lành quả lành đều quẩn quanh trong sanh tử. Nhân lành quả lành mà còn ngán, nói gì nhân ác quả ác. Các vị tưởng tượng đi. Nhân lành quả lành nó còn ngán mà.
Ông Hải Thượng Lãn Ông Lê Hữu Trác có câu, nếu câu đó mà ngày xưa tôi không biết mà ai nói câu đó trong kinh trưởng lão tăng kệ, câu đó của trường lão La Hán nào đó nói là tui tin liền, nếu câu đó ai dịch qua Pali là tui tin liền. Có điều câu này bằng thơ chữ Hán của Lê Hữu Trác, Hải Thượng Lãn Ông.
"Thiện diệc lãn vi hà huống ác, phú phi sở nguyện khởi ưu bần"
= việc thiện ta còn làm biếng làm huống chi việc ác, giàu là cái ta không ham thì nghèo không phải là cái cho ta sợ.
Cái này mới là cảnh giới xác nhận trình độ tu chứng của một vị thánh. Rất là đúng. Ông Hải Thượng Lãn Ông không phải là thánh rồi, ít ra ổng nói hộ rất là tuyệt, chí ít là thái độ tu học của một người Phật tử.
Đến một lúc thấm thía cái này. Đến môt lúc nào đó trong đời khi thấy cái giàu không là đam mê thì cái nghèo không là mối đe dọa. Khi nào mình quá ham giàu mới thấy nghèo là mối đe dọa. Khi mình thấy cái nghèo là mối đe dọa thì cái giàu là đích đến đáng mơ ước. Thế là cả đời trốn nghèo tìm giàu. Đặt sai vấn đề, mới tìm giải pháp cho cái sai đó. Cuối cùng, cả đời chỉ được cái hòm bằng vàng thôi. Maximium chôn cái hòm bằng vàng thôi.
Hạng chúng sanh thứ 3 mới ghê. Thiện còn làm biếng làm nói chi việc ác. Họ thấy cứ quẩn quanh quẩn quanh. Thí dụ, theo trong kinh, đức Phật và các vị đại đệ tử của Ngài: Ngài Xá Lợi Phất, ngài Mục Kiền Liên, ngài Anan, ngài Ca Diếp, ngài UruvelaKassapa, ngài Câu Hy La,… tất cả đều chứng thiền Phi tưởng Phi Phi tưởng hết, Tức là bên cạnh quả La Hán, tất cả đều chứng thiền Phi tưởng phi phi tưởng hết. Đức Phật và nhiều lắm mà nói cụ thể là 47 tăng & 13 ni hàng đầu = 60 vị đại đệ tử + mấy chục cư sĩ, tổng cộng đức Phật có 80 vị đại Thinh văn. Trong đó mình thấy tất cả đều Phi tưởng phi phi tưởng, giả định, nếu các vị không Niết Bàn thì không còn cảnh giới nào để các vị về ngoài phi tưởng phi phi tưởng cho các ngài về. Tôi đang giả định.
Với trình độ các ngài không còn cõi nào đi ngoài cõi cao nhất, phi tưởng phi phi tưởng. Tầng vô sắc cao nhất, mà khổ thay, các ngài biết rất rõ, tôi không nói chuyện các ngài hết phiền não. Các ngài biết rất rõ về đó làm cái gì, 84.000 đại kiếp rồi sẽ qua đi. Về đó làm cái gì? Phàm phu còn nghĩ đó là chỗ náu thân, ẩn mình, giấu mặt, tỵ nạn sanh tử trong thời gian khá dài, là so với kiếp người phù du dưới đây 100-200 năm, chứ 84.000 đại kiếp mà so với dòng thời gian miên viễn thiên thu bất tận của trời đất vũ trụ thì 84.000 đại kiếp không là gì hết, chỉ là nháy mắt của thiên thu. Trái đất chỉ là hạt cát trong vũ trụ thôi quý vị. Không gian thời gian chỉ là giả niệm, giả tưởng. Lớn bé, dài ngắn, chỉ là giả niệm, vọng tưởng.
Trong cái nhìn rốt ráo của bậc đứng bên kia bờ giác ngộ, chẳng là cái gì hết.
Cho nên, các vị tưởng tượng với trình độ tu chứng như các ngài thì chỗ cao nhất để các ngài về, xứng đáng nhất là Phi tưởng phi phi tưởng, Các ngài coi giống như bãi đờm.
Chính đức Phật ngài nói "Còn tí hiện hữu ta cũng cho rằng nó đáng gớm như một tí phân động vật. Một tí phân động vật hay là một tí phân dính trên cây que cây tăm, cũng giống một bãi phân, thì nó cũng là phân. Dầu là về cõi Phi tưởng phi phi tưởng chỉ là hình thức hiện hữu vi tế, sang sang hơn tí thôi. Vẫn là phân.
Giống như người sợ bệnh viện rồi thì dầu trên sân thượng lầu 100 hay tầng trệt bệnh viện, đã là bệnh viện là không khoái rồi. Không ai ước ao có cái giường nằm trong đó hết. Tôi nói có thể các vị không tin mà tôi nói thiệt.
Bệnh viện thứ 1 ngày trả 1 triệu đô la, sang trọng cực kỳ, mạ vàng, gắn ngọc, y tá toàn hoa hậu, siêu sao, bác sỹ cưng chiều như ông cố nội tôi không ham vô bệnh viện đó. Tôi hứa. Các vị không tin nhưng tôi xin thề là sự thật. Tô không ham. Vì lý do, sáng sáng nó lụi cho mũi, chiều lụi cho mũi, nước biển sáng chai, chiều chai, tối chai, nó làm chịu không nổi. Rồi chế độ ăn uống nó quái gở lắm.
Tôi nhớ thời gian tôi mổ sạn thận bên Đức, nó ngán muốn chết luôn. Mình chỉ thèm miếng rau luộc chấm xì dầu dầm ớt, cay cay nó rau lang, rau muống tiệm Thái lâu lâu có bán, bên Việt Nam, Thái

lai coi thường chứ bên đây thương lắm quý lắm mới cho dĩa rau luộc, xì dầu dầm ớt cay. Mà đằng này chế độ ăn uống lạ lắm. Nó phải ghi. Phòng tôi nằm 4 giường. Nó để họ "Pham' thôi. Thức ăn mỗi ngày mâm của tui khác mâm cha kế bên, không biết cha bị gì, mà của chả khác của tui, bên đám tiết niệu, thận gì đó, gì đâu khoai tây nát thành bột, cho ăn ba thứ brocolli, ớn muốn chết, ngày nào cũng cho tôi ăn, nội ăn không là tôi đã muốn trèo tường trốn viện, muốn đu ống nước chạy về nhà, mới ăn thôi, chưa nói nó chuyền cái ống ra, nhìn cái bịch, thấy máu lợn cợn tôi ngán quá. Mà người thì cứ đau lâm râm, vật vờ vật vờ. Nó cho uống thuốc ngủ cầm canh cầm canh nó mệt. Nó lấy xong nó cho đi về, để cái ống nằm trong 2 tuần, lúc nó lấy cái ống ra, tui nhìn 12 mặt trời giăng ngang. Sáng nay tôi ngủ dậy tôi thấy nó hơi ngộ ngộ, tôi dòm thấy hơi lợn cợn, tôi ngán, tôi nhớ vụ máu tôi ngán quá.
Tôi bèn liên lạc khẩn cấp với người quen, rước dùm tôi mớ rau ôm về tôi ốm, giờ vô nó làm cho tui cục 5 kara là chết tui luôn.
Các vị tưởng tượng: Khi người ta đã coi tam giới là bệnh viện thì người ta không muốn nằm cái phòng nào hết, dầu vô phòng bác sỹ trưởng khoa, viện trưởng người ta cũng không muốn nằm, lên sân thượng cũng không nằm, xuống tầng hầm để xe bệnh viện cũng không muốn nằm, nằm tầng trệt cũng không muốn nằm, nằm tầng 18 cũng không muốn nằm. Nghe bệnh viện là buồn ơi ta xin chào mi, sợ lắm.
Cho nên, tất cả chúng sinh trong đời chia làm 3 hạng: (1) Thấy hạnh phúc trong quả lành; (2) Hạng 2, thấy hạnh phúc ngay trong nhân lành, hạng này chua lắm, trình độ rất người mới thấy hạnh phúc trog nhân lành; (3) hạng 3, không còn nhân quả thiện ác mới thật sự hạnh phúc.
Có vị tỳ kheo hỏi ngài Xá Lợi Phất: Thưa tôn giả, Niết Bàn không có cảm thọ, thì sao gọi là hạnh phúc? Ngài Xá Lợi Phất trả lời: Niết Bàn được gọi là hạnh phúc vì không còn cảm thọ, còn cảm thọ là còn đau khổ.
Yaṁ kiñci vedacittaṁ, sabbaṁ taṁ dukkheti = Bất cứ cái gì còn cảm thọ, cảm giác đều khổ vì nó không bền. Một là bản thân nó không bền, hai là lòng mình với nó không bền.
Mình rước về con người hay món đồ, Một là nó bỏ mình đi, hai là có ngày mình chán nó. Một là người bỏ đi, nó bỏ đi là nó chết; đồ thì một nó mất, hai nó hư. Thứ nhất là về phía đối tượng. Vấn đề phía chủ thể là mình nè, nhiều khi nó chưa kịp rời khỏi mình là mình đã nản nó rồi.
Tôi nhấn mạnh. Chỗ này phải xăm lên mình nè.
Thiếu phước + thiếu trí dễ dàng đam mê thích thú trong những thứ rẻ tiền. Hễ mình thích cái gì mình ghét cái ngược lại. Nên hễ thiếu phước + thiếu trí dễ dàng đam mê thích thú trong những thứ rẻ tiền. Từ đó hình thành nhân cách thấp kém của mình. Cái này phải xăm lên người.
Phước kém, trí kém nó sẽ cho mình thích những cái rất là kỳ.
Tôi xin cúi đầu xin lỗi trước những người sẽ hiểu lầm tui. Chứ tui đâu có lỗi đâu tui xin. Tui là dân nhà quê chính hiệu. Tui là phó thường dân Nam Bộ nè.
Khi mình ở vùng nông thôn, vùng sâu vùng xa, học ít, gia cảnh bần hàn khó khăn, cái thích của mình nó ngộ lắm. Mình chỉ mong nghe mưa là thích, vì nghe mưa là biết ếch, lươn, rùa, rắn sẽ nhiều. Chỉ cần mình làm đầy một giỏ là mình thấy khỏe rồi. Mình chỉ mong có cá, cua, rùa, rắn mình đem ra bỏ mối ngoài đầu chợ, mình mới mua được cái quần tây, mua được cái áo sơ mi. Khá khá, đứa nào biết vọng cổ, có áo mới chiều chiều trong vùng sâu, hát vọng cổ với con Lan, con Cúc mà tụi nó cũng như mình, hôi phèn, khát nắng. Hát cải lương, vọng cổ làm quen với nó, rồi lấy nhau, đẻ ra bầy con. Mơ ước nhiêu đó thôi. Mua được cái đồng hồ Tàu đồng hồ Thái mừng lắm. Vùng nông thôn á, khổ lắm.
Mình ở vùng sâu vùng xa, khi điều kiện vật chất, điều kiện giáo dục, điều kiện tri thức, tư duy, về tâm linh của mình nó cũng nghèo, hạn chế lắm. Từ cái thích hạn chế, nó dẫn đến cái mình ghét cũng hạn chế như vậy. Mình chỉ ghét ngược cái mình thích thôi. Ghê như vậy.
Cho nên, chúng sanh đa phần chỉ thấy hạnh phúc trong cái mình thích thôi. Cái hạng thứ 2 là hiếm lắm, là họ vui trong điều lành, trong nhân lành.
Thứ 3 cực hiếm, họ biết chán chuyện tẻ nhạt, lặp đi lặp lại lặp đi lặp lại của dòng sanh tử. Họ thấy ngay đời này có giàu cách mấy thì cuối cùng cơm ngày 3 bữa, tối ngủ một giường một lúc mặc

được 1 quần 1 áo, đầu chỉ đội đúng 1 cái nón thôi. Họ thấy giàu cách mấy, vì dầu có xài đồ hiệu, khi nào mình nhớ tới nó thì nó mới là đồ hiệu.
Ai mà tín đồ shopping, đồ hiệu chỉ là đồ hiệu khi mình nhớ tới nó, bình thường mình sống với mình vải thôi. Tôi nói mình vải không biết có ai hiểu không. Cha Kiên ở bên Úc không biết có biết không ? Mình vải là chất liệu vải, fibric, quality đó, nó hiệu LV, Gucci, Prada,… gì không biết mà cái nào mà mình mặc nó mềm, nó mịn, hút mồ hôi, cái đó là mình vải, chuyện nó hiệu gì không quan trọng. Nhiều người chấp nhận mặc nực le lưỡi miễn là đồ hiệu thôi. Có người giữa mùa đông nắng giá, nó lạnh muốn chết chỉ cần mặc đồ hiệu là họ sung sướng rồi. Có loại người đó. Khổ vậy đó.
Làm ơn cho tôi nói chuyện hơi tà chút. Ngẫu nhiên có người gởi cho tôi cái clip để tên là anh chàng ba trợn, tôi coi clip tôi giật mình. Người quen họ gởi tôi, họ hỏi tui bên đây có lạnh không. Họ gởi tôi cái clip, title là anh chàng ba trợn. Có 1 celebrity Việt Nam, qua Mỹ chơi nhằm lúc Cali nóng le lưỡi, chàng của tui khoác nguyên cái măng tô LV to đùng. Tôi nhìn không, bên đây Thụy Sỹ đang lạnh, tôi coi mà tôi đổ mồ hôi, bạn bè ra phi trường nó nói thẳng luôn. Anh ơi, em nóng muốn chết luôn, anh thấy em mặc áo, không, giờ em mặc ba lỗ được là em mặc liền mà bên đây mặc ba lỗ cảnh sát nó bắt. Nó kêu gợi cảm em không dám, chứ em thèm mặc ba lỗ lắm. Anh chơi cái áo em nhìn em nhức đầu quá. Ổng tỉnh bơ, lát sau chịu không thấu ổng tháo ra.
Các vị thấy không, nó khổ vậy đó. Cho nên, tùy trình độ mà chúng ta có những cái thích, ghét rẻ tiền hay đắt tiền. Suy cho cùng. Sau hết. trên hết, đó là, ở một cảnh giới cao nhất, mình thấy còn thích, còn ghét, còn sướng còn khổ, còn thiện còn ác là còn 1 tỷ vấn đề, phải thấy như vậy mới làm theo lời Phật được.
Phật nói là bao nhiêu năm hoằng đạo ta chỉ nói có 2 chuyện thôi : Cái khổ & con đường thoát khổ. Đó mới chính là vấn đề. Đó là khi ngài thành Phật Ngài nói.
Còn khi chưa thành Phật với Ngài chỉ có 3 vấn đề thôi, trong kinh kêu là atthacarita – 3 lợi hành, bổn hạnh. Ngài làm việc nào Ngài cũng nhắm tới 3 cái bổn hạnh :
1/ Buddhacarita : Nhắm đến Phật quả Chánh Đẳng Giác, Vô thượng Điều ngự cho mình kiếp sau. Chỉ mong Phật quả thôi.
2/ ñātacarita : Nhắm đến người hỗ trợ mình trong suốt thời gian hành Ba La Mật, đặc biệt là quyến thuộc. Quyến thuộc chư Phật đặc biệt lắm, quyến thuộc không phải là cùng máu mủ mà là những người cộng nghiệp phò trì ngài trong lúc tu tập, phàm phu.
3/Lokacarita : Nhắm đến vô lượng chúng sanh những ai Ngài có thể độ được, thì Ngài thành Phật Ngài sẽ độ người đó.
Cho nên, trong suốt thời gian còn phàm ngài chỉ nhắm có 3 vấn đề thôi, làm việc thiện lớn thiện bé cũng chỉ nhắm tới 3 việc : (1) Phật qủa (2) Trả ơn những người phò trì mình (3) Tế độ chúng sinh vô lượng không phân biệt.
Khi thành Phật, giác ngộ rồi Ngài nói 2 chuyện : Ngài xác nhận Mọi hiện hữu là khổ, mọi thứ do duyên mà có rồi cũng do duyên mà mất đi. Thứ hai làm sao mà thoát khỏi cuộc hiện hữu đó. Chỉ vậy thôi.
Khan tiếng nó ho. Ho nữa nó lây bệnh online.
Ok, tôi mệt rồi.
Đúng 1 tiếng rồi, chúc các vị một ngày vui.
